

สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

สิริกัญญา ลีแสน¹ และชนมณี ศิลาณุกิจ²

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร และ 2) เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และวิทยฐานะ รูปแบบการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ใช้แนวคิดจากการสังเคราะห์ที่เกี่ยวกับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรอบการวิจัย พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างคือ ครู โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 357 คน ใช้วิธีคัดเลือกแบบวิธีสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า

- สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
- ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและมีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: สมรรถนะหลัก, ผู้บริหารสถานศึกษา, โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

ประเภทบทความ: บทความวิจัย

¹นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
อีเมล: 6414470039@ru.ac.th

²รองศาสตราจารย์ ดร. หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยรามคำแหง
ถนนรามคำแหง แขวงหัวหมาก เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร 10240, ประเทศไทย
อีเมล: silanookit.oud@gmail.com

ADMINISTRATOR'S CORE COMPETENCY IN EASTERN BANGKOK SCHOOLS GROUP UNDER BANGKOK METROPOLITAN

Sirigunya leesan¹ and Chonmanee Silanookit²

Abstract

This Article aimed to study (1) study the administrators' core competency in eastern Bangkok schools' group under Bangkok metropolitan. (2) compare the administrators' core competency in eastern Bangkok schools group under Bangkok metropolitan. Classified by education level, work experience and academic standing. the sample was teachers from schools in the Eastern Bangkok Group under Bangkok, 357 people. They were selected by Multi-stage Random Sampling. the instrument for collecting data was frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test, One-way analysis of variance and Scheffe's comparison test. The research results were found as follows;

1. Core Competencies of School Administrators Schools in the Eastern Bangkok Group under Bangkok Overall and each aspect were at a high level.

2. Teachers with education Work experience and academic standing are different. There are opinions on the core competencies of school administrators in schools in the eastern Bangkok group under Bangkok metropolitan. Overall, they were not different.

Keywords: Administrators' core competency, School administrators, Schools in the Eastern Bangkok Group under Bangkok

Type of Article: Research Article

¹ Student of Master of Education Program, Educational Administration Program, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University
Ramkhamhaeng Road, Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
E-mail: 6414470039@rumail.ru.ac.th

²Assoc. Prof. Dr., Master of Education Program, Educational Administration Program, Faculty of Education, Ramkhamhaeng University
Ramkhamhaeng Road, Huamark, Bangkok, Bangkok 10240, Thailand
E-mail: silanookit.oud@gmail.com

บทนำ

ท่ามกลางกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคม เศรษฐกิจและการเมือง ทำให้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงในหลายด้านและเกิดปัญหาขึ้นอย่างมากมาย ในด้านการจัดการทรัพยากรมนุษย์เองก็มีปัญหาที่เกิดขึ้น เช่น การขาดการศึกษาหรือขาดความรู้ การขาดทักษะที่ทันสมัย จึงเป็นประเด็นสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อการพัฒนาของประเทศ อีกทั้งปัญหาจากการจัดการศึกษาและพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการในระยะเวลาที่ผ่านมา ซึ่งพบว่ายังมีปัญหาที่จำเป็นต้องปรับปรุงและพัฒนา ทั้งด้านการส่งเสริมโอกาสทางการศึกษา ด้านคุณภาพการศึกษาโดยเฉพาะระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่ยังอยู่ในระดับต่ำ องค์กรหรือหน่วยงานที่ได้รับการส่งเสริมและสนับสนุน จึงต้องให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยมีผู้บริหารที่มองเห็นความสำคัญขององค์กรในด้านการบริหารงาน ซึ่งอาจเรียกว่าสมรรถนะในการบริหารงาน โดยเป็นสิ่งที่ต้องมีสำหรับผู้บริหารงานในองค์กรและการที่จะให้สมรรถนะเหล่านี้มีความคงทนได้นั้น จำเป็นจะต้องมีรูปแบบ การวางแผน การทำงานที่เป็นขั้นตอน ให้ความเป็นกันเองกับผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา มีการพัฒนาตนเอง และบุคลากรอย่างสม่ำเสมอ ให้ความสำคัญเป็นธรรมกับทุกฝ่าย และคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ

การที่จะทำให้สถานศึกษามีคุณภาพต้องอาศัยผู้บริหารที่มีความสามารถหรือสมรรถนะในหลาย ๆ ด้าน หรืออาจกล่าวได้ว่า สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีความจำเป็นในการขับเคลื่อน กำหนดทิศทางในการพัฒนาการศึกษา ซึ่งจะเป็จุดเริ่มต้นของการจัดการคุณภาพด้านต่างๆ ให้นำไปสู่เป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ทางองค์กรหรือสถานศึกษาได้วางไว้ การปรับปรุงและพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษานั้น จะทำให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานและพัฒนาคุณภาพการศึกษา อีกทั้งนโยบายทางการศึกษาที่เข้ามามีบทบาทในสถานศึกษาที่มากขึ้น ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่กำลังเผชิญอยู่ ทั้งในด้านสมรรถนะที่อยู่ในตัวผู้บริหารเอง และสมรรถนะที่จะต้องให้เกิดขึ้นกับองค์กรหรือสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ เช่น ด้านการศึกษา ด้านผู้ปกครอง ชุมชน ด้านการประสานงานกับหน่วยงานภายนอก โดยทุกองค์ประกอบเหล่านี้จะเห็นได้ว่ามีความจำเป็นและมีความสำคัญในการยกระดับขององค์กรหรือสถานศึกษาให้เข้าสู่ยุคแห่งการเปลี่ยนแปลง แต่ในปัจจุบันนั้น ปัญหาด้านการศึกษาของไทย มีคุณภาพการศึกษาต่ำลงอย่างมาก โดยวัดจากผลการสอบคะแนน O-Net ในปี 2561 ก่อนการแพร่ระบาดของ Covid-19 วิชา คณิตศาสตร์ ได้ค่าเฉลี่ยที่ 37% และวิชา วิทยาศาสตร์ ได้ค่าเฉลี่ยที่ 39% แต่ที่น่าตกใจคือมีหลายโรงเรียนในกรุงเทพมหานครมีคะแนนน้อยกว่าค่าเฉลี่ย นั้นแสดงให้เห็นว่า ความสามารถในการบริหารของผู้ที่ขาดทักษะหรือสมรรถนะในการบริหาร หรืออาจเป็นเพราะการพัฒนาที่ไม่ตรงรูปแบบ ไม่เต็มศักยภาพ หรือไม่ตรงตามเป้าหมายที่วางไว้

จากปัญหาข้างต้นและการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะหลักของผู้บริหาร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหาร ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการจัดการศึกษา การจัดการภายในโรงเรียน ว่ามีความสามารถที่จะนำพาองค์กรไปสู่เป้าหมาย ได้อย่างไร และผู้บริหารควรมีสมรรถนะหรือเทคนิคการบริหารด้านใดบ้าง เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน สถานศึกษาและสังคมไทยต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตาม ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และวิทยฐานะ

สมมติฐานการวิจัย

1. สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร อยู่ในระดับมาก
2. ครูที่มีระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงานและวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อ สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา แตกต่างกัน

การทบทวนวรรณกรรม

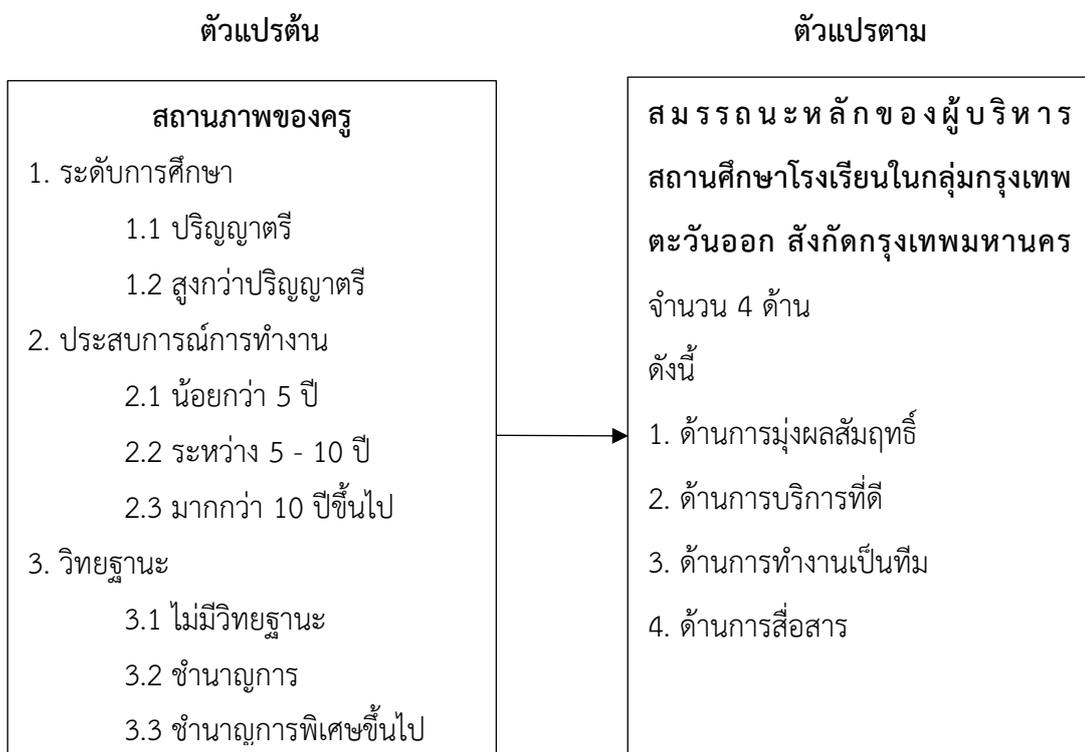
สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีขอบเขตการศึกษา แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นพื้นฐานและแนวทางการศึกษาตามลำดับ ดังนี้ (1) หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะ (2) หลักการและแนวคิดเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา (3) การสังเคราะห์องค์ประกอบสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา (4) ข้อมูลพื้นฐานของโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร (5) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง (6) กรอบแนวคิดการวิจัย

สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ความสามารถที่แสดงออกมาโดยเป็นผลมาจากทักษะ ความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะ ในการปฏิบัติงานเพื่อให้ได้ประสิทธิภาพและประสิทธิผล มีการจัดการและความเป็นผู้นำ โดยการมุ่งเน้นไปที่ผลลัพธ์หรือผลสำเร็จไปยังนักเรียน ครูและโรงเรียน ซึ่งสมรรถนะหลัก ประกอบไปด้วย 4 ด้านได้แก่

1. การมุ่งผลสัมฤทธิ์ หมายถึง ความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงาน การแก้ไขปัญหาให้ตรงตามเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนดและมีประสิทธิภาพมากที่สุด
2. การบริการที่ดี หมายถึง ความตั้งใจในให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการและสามารถแก้ปัญหาให้ได้
3. การทำงานเป็นทีม หมายถึง ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น การให้ความร่วมมือช่วยเหลือสนับสนุน การสามารถเสนอความคิดเห็น กล้าตัดสินใจเพื่อให้การปฏิบัติงานร่วมกันเกิดประสิทธิภาพสูงสุด
4. การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการในการส่งสาร หรือแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิด ความรู้สู่ีกระหว่างบุคคล เน้นความสัมพันธ์ของมนุษย์ ซึ่งกระบวนการที่เกิดขึ้นนั้น เพื่อสร้างความเข้าใจอันดีต่อกัน

กรอบแนวคิดการวิจัย

งานวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ผู้วิจัยได้ศึกษาและสังเคราะห์เอกสารงานวิจัยจาก สำนักงาน ก.ค.ศ. (2549), วิไลพรศรีอนันต์ (2559), จีรพรรณภูษิต ภูมิรินทร์และสายสุดา เตียเจริญ (2562), สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน (2563), ประดิษฐ์ ตีวัฒนกุลและคณะ (2563), ณ์ฐิธีรา มีจันทร์และพิมลพรรณ เพชรสมบัติ (2563), ประดิษฐ์ เอกทัศน์และคณะ(2563), พิชามณูชุลาวชัย(2564), ภานุวัฒน์ นิลศรีและจิรวัดน์ วรณโรจน์ (2564) และสมพงษ์ แซ่ท้อ (2565) สรุปสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาได้ 4 ด้าน ดังนี้ 1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ 2. ด้านการบริการที่ดี 3. ด้านการทำงานเป็นทีม 4. ด้านการสื่อสาร โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ พื้นที่วิจัย คือ โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร ประชากร คือ ครูในโรงเรียนกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2565 จำนวน 131 โรงเรียน จำนวนทั้งสิ้น 4,657 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของโคเฮน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ได้จำนวน 357 คน (Cohen, Manion and Morrison, 2011, p. 306-307) ได้กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 357 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม ซึ่งการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างและเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที การ

วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว และการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ด้วยวิธีการของเซฟเฟ โดยมีการแบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และเอกสารการวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา โดยการสังเคราะห์
2. สอบถามความคิดเห็นของครูเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.80-1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.94
3. วิเคราะห์ค่าเฉลี่ยระดับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นตามสถานภาพของครู

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ที่ 1. ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพมหานคร ตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริการที่ดี ด้านการสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีมและด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพมหานคร ตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้าน

(n=357)

สมรรถนะหลักของผู้บริหาร	ระดับสมรรถนะหลัก		
	\bar{X}	SD	ระดับ
1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์	4.00	0.47	มาก
2. ด้านการบริการที่ดี	4.43	0.58	มาก
3. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.37	0.63	มาก
4. ด้านการสื่อสาร	4.39	0.62	มาก
รวม	4.30	0.46	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ครูเห็นว่าสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพมหานคร ตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน ($\bar{X} = 4.30$) โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการบริการที่ดี ($\bar{X} = 4.43$) ด้านการสื่อสาร ($\bar{X} = 4.39$) ด้านการทำงานเป็นทีม ($\bar{X} = 4.37$) และด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ($\bar{X} = 4.00$)

วัตถุประสงค์ที่ 2. ผลการวิจัยพบว่า

1. ครูที่มีระดับการศึกษา ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่าง
2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่าง
3. ครูที่มีวิทยะฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่นไม่แตกต่าง

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความมุ่งมั่นในการปฏิบัติงานในหน้าที่ให้มีคุณภาพถูกต้องครบถ้วนสมบูรณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และมีการพัฒนาผลงานให้มีคุณภาพอย่างต่อเนื่อง มีความตั้งใจในการปรับปรุงระบบบริการให้มีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้ใช้บริการ ศึกษา ค้นคว้าหาความรู้ ติดตามองค์ความรู้และเทคโนโลยีใหม่ ๆ ในวงวิชาการและวิชาชีพ เพื่อพัฒนาตนเองและพัฒนา งานและให้ความร่วมมือ ช่วยเหลือ สนับสนุนเสริมแรง ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานและปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นหรือ แสดงบทบาทผู้นำ ผู้ตามได้อย่างเหมาะสมตามสมรรถนะในแต่ละด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ ทัศนคติของ ขุนประดิษฐ์ (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยศึกษาในเรื่อง สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษา คุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนและสมรรถนะหลักของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหาร โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การมีคุณธรรมและจริยธรรม การมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน การพัฒนาตนเอง การทำงานเป็นทีม และการบริการที่ดี และสอดคล้องกับ อาราฟัต หัดหนิ (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 ผลการวิจัยพบว่าสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในรายละเอียด จึงนำมาอภิปราย ดังนี้

1. ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความมุ่งมั่นสร้างสรรค์พัฒนางานอย่างต่อเนื่อง มีการทำความเข้าใจ

เรียนรู้งานในหน้าที่อย่างถ่องแท้และแสวงหาความรู้ที่เกี่ยวกับวิชาชีพใหม่ ๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง ซึ่งส่งผลซึ่งผลสัมฤทธิ์กับงานในสถานศึกษาสอดคล้องกับ อาราทัด (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 พบว่าด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์พบว่า อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ กัญญาณิชรุ้ ชุนประดิษฐ์ (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

2. ด้านการบริการที่ดี พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารได้มีพฤติกรรมที่แสดงออกถึงสมรรถนะด้านนี้อย่างชัดเจน อาทิ เช่น การให้บริการด้วยกัลยาณมิตรอย่างใกล้ชิด มีไมตรีจิตต่อผู้รับบริการ การที่ผู้บริหารมีความสามารถในการจัดระบบการให้บริการแก่ผู้ปกครอง รวมถึงมีการปรับปรุงและพัฒนาระบบการให้บริการให้มีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับ ลดาวัลย์ รุ่งเรืองและชวน ภาวังกุล (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านการบริการที่ดีอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ สมรรถนะของผู้บริหารกับความสุขของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า ด้านการบริการที่ดี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ด้านการทำงานเป็นทีม พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาสนับสนุนการร่วมมือทำงานกับกลุ่มอย่างมีสัมพันธภาพที่ดี มีการร่วมกับเพื่อนร่วมงานในการสร้างวัฒนธรรมการทำงานเป็นทีมให้เกิดขึ้นในสถานศึกษารวมถึงมีการให้เกียรติ ยกย่องชมเชย ให้กำลังใจแก่เพื่อนร่วมงานในโอกาสที่เหมาะสมทำให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข มีการกำหนดทิศทาง โครงสร้างองค์กรและวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน มุ่งเน้นให้เกิดการสร้างวัฒนธรรมที่ดีภายในองค์กร ซึ่งสอดคล้องกับ วิไลพร ศรีอนันต์ (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ ภาณุวัฒน์ นิลศรีและจิรวัดน์ วรณโรจน์ (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมโดยภาพรวม อยู่ในระดับมากเช่นกัน

4. ด้านการสื่อสาร พบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารมีการพัฒนาความสามารถด้านการพูด ฟัง อ่าน เขียน อย่างต่อเนื่อง ช่วยสื่อสารให้เพื่อนร่วมงานให้ความสนใจต่องานและองค์กรและสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานได้ดีซึ่งสอดคล้องกับ พิชามณูย์ ลาวชัย (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสงคราม พบว่า ด้านการสื่อสารโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับ วิไลพร ศรีอนันต์ (2559) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม พบว่า ด้านการสื่อสารโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า 1. ครูที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษามีการรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนร่วมงาน และเต็มใจเรียนรู้จากผู้อื่น ช่วยเพื่อนร่วมงานให้มีความเข้าใจต่องานและองค์กร ไม่ว่าจะมึระดับการศึกษาในระดับใด สอดคล้องกับ อาราฟัต หัตหนิ (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ครู ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 โดยภาพรวมไม่ต่างกัน สอดคล้องกับ พิชญ์สินี โภชนกุลและเอกรินทร์ สังข์ทอง (2564) ได้ศึกษาสมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครู ในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 12 ผลการวิจัยพบว่าการเปรียบเทียบสมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2. ครูที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของครูในแต่ละประสบการณ์ ที่เท่าเทียมกัน ให้เกียรติ ยกย่องชมเชย มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูด้วยกันเอง สอดคล้องอาราฟัต หัตหนิ (2562) ได้ศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3 พบว่า ผลการวิจัยพบว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต 3 โดยภาพรวมไม่ต่างกัน สอดคล้องกับ นิรัชชา คงประดิษฐ์และจุฑารัตน์ คชรัตน์ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสงขลาผลการวิจัย พบว่าครูที่มีอายุและมีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษา ไม่แตกต่างกัน

3. ครูที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับความคิดเห็นของครูในแต่ละความเชี่ยวชาญด้านวิชาชีพที่เท่าเทียมกัน มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังความคิดเห็นของครูทุกคน สอดคล้องกับนิธิวดี แพร้ววัฒนะสุข และสุภาวดี ลากเจริญ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานการณ์สังคมพลิกผัน (Disruptive) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 2 พบว่า ครูปฏิบัติหน้าที่การสอนที่มีวิทยฐานะต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสมรรถนะที่จำเป็น

ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานการณ์สังคมพลิกผัน (Disruptive) โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สรุป

จากผลการวิจัยพบว่า สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานครโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการบริการที่ดี รองลงมาด้านการสื่อสาร ด้านการทำงานเป็นทีมและด้านที่น้อยที่สุด ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษา โรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร มีความตระหนักถึงความสำคัญของการบริการที่ดี ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการให้บริการให้มีประสิทธิภาพ ให้บริการอย่างเป็นมิตร สุภาพและให้ข้อมูลข่าวสารแก่ผู้รับบริการอย่างถูกต้องครบถ้วน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการพัฒนาการวิเคราะห์ภารกิจงานเพื่อวางแผนการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบและผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานในทุกภาคเรียน

1.2 ด้านการบริการที่ดี ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ส่วนรวมเมื่อมีโอกาสและควรมีการศึกษาความต้องการของผู้รับบริการ และนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง

1.3 ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีการกล่าวถึงเพื่อนร่วมงานในเชิงสร้างสรรค์ แสดงความเชื่อมั่นและมีการรับฟังความคิดเห็นจากเพื่อนของสมาชิกในทีมและเต็มใจเรียนรู้จากผู้อื่น

1.4 ด้านการสื่อสาร ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีพัฒนาความสามารถในการสื่อสารทั้งภาษาท่าทางอย่างสร้างสรรค์และควรมีพัฒนาในการทำความเข้าใจสิ่งต่างๆ แยกแยะประเด็นส่วนย่อย ๆ อย่างมีหลักการ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาสมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่มกรุงเทพตะวันออก สังกัดกรุงเทพมหานคร

2.3 ศึกษาองค์ประกอบของสมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เอกสารอ้างอิง

- กัญญาณิชฐ์ ขุนประดิษฐ์. (2562). การศึกษาสมรรถนะหลักของผู้บริหารที่ส่งผลต่อคุณภาพการจัดการศึกษาในโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- จิรพรณัฏฐ์ ภูมิรินทร์ และสายสุตา เตียเจริญ. (2562). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษากับการจัดการเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9. *วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย*. 11(1), 207-223
- ณัฐธีรา มีจันทร์. (2563). สมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาในโครงการโรงเรียนร่วมพัฒนา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร-มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- นิรัชชา คงประดิษฐ์และจุฑารัตน์ คชรัตน์. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยจังหวัดสงขลา. การประชุมมหาดใหญ่วิชาการระดับชาติและนานาชาติ ครั้งที่ 13.
- นิธิวดี แพรววัฒนะสุขและสุภาวดี ลาภเจริญ. (2565). การศึกษาสมรรถนะที่จำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานการณ์สังคมพลิกผัน (Disruptive) ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เขต 2. *Journal of Roi Kaensamn Academi*. 7(6).
- ประดิษฐ์ ติวัฒน์กุล ไพบูลย์ ช่างเรียน และติน ปรัชญพฤทธิ. (2563). สมรรถนะของผู้บริหารและการพัฒนาทรัพยากรบุคคลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*. 5(2), 174-189
- ประดิษฐ์ เอกทัศน์ สมาน เอกพิมพ์และขวัญชัย ช้วนนา. (2563). การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมเพื่อเพิ่มสมรรถนะผู้บริหารระดับสาขาวิชา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ (สทมส.)*. 26(2), 51-64
- พิชามญช์ ลาวชัย. (2562). สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุทตรสงคราม. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- พิชญ์สินี โภชนกุลและเอกรินทร์ สังข์ทอง. (2564). การศึกษาสมรรถนะผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 ตามทัศนะของครูในโรงเรียนที่ได้รับรางวัลคุณภาพแห่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (OBECQA) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 12. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*, 15(3).
- ภาณุวัฒน์ นิลศรีและจิรวัดน์ วรณโรจน์. (2564). ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดขอนแก่น. *วารสารวิชาการและวิจัย มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ*. 11(3), 24-37

- ลดาวัลย์ รุ่งเรืองและชวน ภาวังกุล. (2563). สมรรถนะหลักของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสู่ประชาคมอาเซียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 9 จังหวัดนครปฐม. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*. 3(2), 6-20
- วิไลพร ศรีอนันต์. (2559). *สมรรถนะผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารงานบุคคลโรงเรียนเอกชนจังหวัดนครปฐม*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานศึกษาธิการกรุงเทพมหานคร.(2564). *รายงานสถิติการศึกษา ปีการศึกษา 2564 โรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. กรุงเทพมหานคร: ร้านพจน์กล่องกระดาษ.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา (สำนักงาน ก.ค.ศ.). (2549). *หลักเกณฑ์และวิธีการคัดเลือกข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อบรรจุและแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา*. [Online] เข้าถึงได้จาก http://circular.otepc.go.th/v1_t_circular_book_list.php?goto=24. [15 ธันวาคม 2565]
- สุทธิศักดิ์ อ่อนตะวัน. (2563). *สมรรถนะของผู้บริหารกับความสุขของครูโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สมพงษ์ แซ่ท้อ. (2565). สมรรถนะของผู้บริหารมหาวิทยาลัยสมัยยุคใหม่. *Journal of Modern Learning Development*. 7(2), 426-437
- อาราพิต หัตถนิ. (2562). *สมรรถนะหลักของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลาเขต 3*. สารนิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- Cohen, L., Manion, L., & Morrison, K. (2011). *Research Method in Education (7th ed.)*. New York: Morrison.Teacher, Vol.63 NO.5, (p306-307)